

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2019. november 19.*

Tartalomjegyzék

Jogi háttér	4
Az uniós jog	4
Az EU-Szerződés	4
A Charta	4
A 2000/78 irányelv	5
A lengyel jog	5
Az alkotmány	5
A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény	6
– A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái nyugdíjkorhatárának csökkentésére vonatkozó rendelkezések	6
– A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírának a kinevezésére vonatkozó rendelkezések	7
– A fegyelmi tanácsra vonatkozó rendelkezések	7
A közigazgatási bíróságok szervezetéről szóló törvény	9
A KRS-ről szóló törvény	9
Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések	10
A Bíróság előtti eljárás	14
Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről	16
A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett első kérdésről	16

* Az eljárás nyelve: lengyel.

A C-585/18. sz. ügyben előterjesztett kérdésekről, valamint a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdésről.....	16
A Bíróság hatásköréről.....	17
Az esetleges oka fogottságról	19
A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdés elfogadhatóságáról ...	22
A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdés érdemi vizsgálatáról .	22
A költségekről	31

„Előzetes döntéshozatal – 2000/78/EK irányelv – A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód – Az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma – A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) bírái nyugdíjkorhatárának csökkentése – A 9. cikk (1) bekezdése – A jogorvoslathoz való jog – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – Hatékony bírói jogvédelem – A bírák függetlenségének elve – A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) belüli új tanács létrehozása, amely többek között az e bíróság bíráinak nyugállományba helyezésével kapcsolatos ügyekben rendelkezik hatáskörrel – A nemzeti igazságszolgáltatási tanács javaslatára a Lengyel Köztársaság elnöke által újonnan kinevezett bírákból álló tanács – Az említett tanács függetlensége – Az uniós jognak meg nem felelő nemzeti jogszabályok alkalmazásának mellőzésével kapcsolatos jogkör – Az uniós jog elsőbbsége”

A C-585/18., C-624/18. és C-625/18. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott három előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (legfelsőbb bíróság [munkaügyi és társadalombiztosítási tanács], Lengyelország) a Bírósághoz 2018. szeptember 20-án (C-585/18), illetve 2018. október 3-án (C-624/18 és C-625/18) érkezett, 2018. augusztus 30-i (C-585/18), illetve 2018. szeptember 19-i (C-624/18 és C-625/18) határozataival terjesztett elő az

A. K.

és

a **Krajowa Rada Sądownictwa** (C-585/18),

valamint

a **CP** (C-624/18),

DO (C-625/18)

és

a **Sąd Najwyższy**

között,

a **Prokurator Generalny** (képviseli: Prokuratura Krajowa)

részvételével folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, J.-C. Bonichot, A. Prechal (előadó), E. Regan, P. G. Xuereb és L. S. Rossi tanácselnökök, Juhász E., M. Ilešič, J. Malenovský és N. Piçarra bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: M. Aleksejev egységvezető és R. Schiano tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. március 19-i és május 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- A. K., CP és DO képviseletében S. Gregorczyk-Abram és M. Wawrykiewicz adwokaci,
- a Krajowa Rada Sądownictwa képviseletében D. Drajewicz, J. Dudzicz és D. Pawełczyk-Woicka, meghatalmazotti minőségben,
- a Sąd Najwyższy képviseletében M. Wrzolek-Romańczuk radca prawny,
- a Prokuratura Krajowa által képviselt Prokurator Generalny képviseletében S. Bańko, R. Hernand, A. Reczka, T. Szafranski és M. Szumacher, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna és S. Żyrek, meghatalmazotti minőségben, segítőkük: W. Gontarski adwokat,
- a lett kormány képviseletében I. Kucina és V. Soņeca, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében H. Krämer és K. Herrmann, meghatalmazotti minőségben,
- az EFTA Felügyeleti Hatóság képviseletében J. S. Watson, C. Zatschler, I. O. Vilhjálmsdóttir és C. Howdle, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. június 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUSZ 2. cikknek, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésének, az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének, valamint a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 9. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkoznak.

- 2 Ezeket a kérelmeket az egyrészt az A. K., a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország) bírāja és a Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország; a továbbiakban: KRS) között (C-585/18. sz. ügy), másrészt pedig a CP és DO, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) bírái, valamint az utóbbi bíróság között (C-624/18. és C-625/18. sz. ügyek) az említett bírások az új nemzeti jogszabályok hatálybalépésének következtében történő idő előtti nyugállományba helyezése tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az EU-Szerződés

- 3 Az EUSZ 2. cikknek a szövege a következő:

„Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közősek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.”

- 4 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unió Bírósága a Bíróságból, a Törvényszékből és különös hatáskörű törvényszékekből áll. Az Európai Unió Bírósága biztosítja a jog tiszteletben tartását a Szerződések értelmezése és alkalmazása során.

A tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.”

A Charta

- 5 A Chartának az „Igazságszolgáltatás” címet viselő VI. címe magában foglalja „A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog” című 47. cikket, amely a következőképpen rendelkezik:

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. [...]

[...]

6 A Charta „Alkalmazási kör” című 51. cikke értelmében:

„(1) E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevételével – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és a Szerződésekben az Unióra ruházott hatáskörök korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.

(2) Ez a Charta az uniós jog alkalmazási körét nem terjeszti ki az Unió hatáskörein túl, továbbá nem hoz létre új hatásköröket vagy feladatokat az Unió számára, és nem módosítja a Szerződésekben meghatározott hatásköröket és feladatokat.”

7 A Charta 52. cikkének (3) bekezdése a következőket mondja ki:

„Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló[,] [1950. november 4-én Rómában aláírt] európai egyezményben [kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.] biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.”

8 Az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatok (HL 2007. C 303., 17. o.) a Charta 47. cikkének második bekezdésével kapcsolatban kifejtik, hogy ez a rendelkezés az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJE) 6. cikkének (1) bekezdésén alapul.

A 2000/78 irányelv

9 A 2000/78 irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek a célja a[z] [...] életkoron [...] alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.”

10 Ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmilyen közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.”

11 A 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A tagállamok biztosítják, hogy az irányelv által előírt kötelezettségek betartatására szolgáló jogi és/vagy közigazgatási eljárások [...] minden olyan személy számára hozzáférhetőek legyenek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, még akkor is, ha az a jogviszony, amelyben a feltételezett hátrányos megkülönböztetés történt, már nem áll fenn.”

A lengyel jog

Az alkotmány

12 Az alkotmány 179. cikke értelmében a Lengyel Köztársaság elnöke (a továbbiakban: köztársasági elnök) a bírákat a KRS javaslata alapján határozatlan időre nevezi ki.

13 Az alkotmány 186. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A [KRS] védi a bíróságok és bírák függetlenségét.”

14 Az alkotmány 187. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. A [KRS] tagjai:

- 1) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnöke, az igazságügyi miniszter, a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] elnöke és a köztársasági elnök által kijelölt személy,
- 2) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírái közül választott tizenöt tag,
- 3) a [Sejm (Szejm), Lengyelország] által a képviselők közül választott négy tag és a szenátus által a szenátorok közül választott két tag.

[...]

3. A [KRS] választott tagjainak hivatali ideje négy év.

4. A [KRS] működésének szabályait, tevékenységi körét, munkamódszerét és tagjai megválasztásának módját törvény határozza meg.”

A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény

– *A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái nyugdíjkorhatárának csökkentésére vonatkozó rendelkezések*

15 A 2002. november 23-i ustawa o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény) (Dz. U. 2002., 240.étel) 30. cikke 70 évben állapította meg a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak nyugdíjkorhatárát.

16 2017. december 20-án a köztársasági elnök aláírta a 2017. december 8-i ustawa o Sądzie Najwyższymot (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény; Dz. U. 2018., 5.étel; a továbbiakban: a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény), amely 2018. április 3-án lépett hatályba. Ezt a törvényt a későbbiekben több alkalommal módosították.

17 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 37. cikke értelmében:

„1. § A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírái a 65. életévük betöltésének napján nyugállományba kerülnek, kivéve ha a [65. életév] betöltése előtt legkorábban tizenkét hónappal, legkésőbb pedig hat hónappal olyan nyilatkozatot tesznek, amelyben kifejezésre juttatják, hogy továbbra is el kívánják látni feladataikat, továbbá ha a valamely bírói álláshelyre pályázó személyekre irányadó feltételeknek megfelelően kiállított olyan igazolást mutatnak be, amely tanúsítja, hogy egészségi állapotuknál fogva alkalmasak a bírói tisztség további betöltésére, és ha a [köztársasági elnök] engedélyezi, hogy a [Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróságon)] továbbra is ellássák hivatali feladataikat.

1a. § Az engedély megadása előtt a [köztársasági elnök] kikéri a [KRS] állásfoglalását. A [KRS] az attól a naptól számított 30 napos határidőn belül küldi meg az állásfoglalását a [köztársasági elnöknek], amikor [az elnök] felhívta [a KRS-t] az állásfoglalásra. Ha a [KRS] a második mondatban megállapított határidőn belül nem küldi meg az állásfoglalását, azt kedvezőnek kell tekinteni.

1b. § A [KRS] az 1a. § szerinti állásfoglalás elfogadása során figyelembe veszi a bírósági szervezetrendszer érdekét vagy valamely jelentős társadalmi érdeket, különösen a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] tagjainak észszerű beosztását vagy a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bizonyos tanácsainak munkateréből eredő szükségleteket.

[...]

4. § Az 1. § szerinti engedély megadása három évre szól, amely időtartam egy alkalommal meghosszabbítható. [...]"

18 E törvény 39. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A [köztársasági elnök] állapítja meg azt az időpontot, amikor a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírāja távozik vagy nyugállományba kerül.”

19 Az említett törvény 111. cikkének 1. §-a értelmében:

A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] azon bírái, akik a jelen törvény hatálybalépésének időpontjában betöltötték a 65. életévüket, vagy akik az e hatálybalépéstől számított három hónapos határidőn belül betöltik azt, az e három hónapos határidő lejártát követő naptól nyugállományba kerülnek, kivéve ha a jelen törvény hatálybalépésétől számított egy hónapos határidőn belül előterjesztik a 37. cikk 1. §-a szerinti nyilatkozatot és igazolást, továbbá ha a [köztársasági elnök] engedélyezi számukra, hogy a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírájaként továbbra is ellássák feladataikat. [...]"

– *A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak a kinevezésére vonatkozó rendelkezések*

20 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 29. cikke értelmében a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráit a KRS javaslata alapján a köztársasági elnök nevezi ki. E törvény 30. cikke felsorolja azokat a feltételeket, amelyeket valamely személynek teljesítenie kell ahhoz, hogy a Sąd Najwyższynél (legfelsőbb bíróság) betöltendő bírói tisztségre ki lehessen nevezni.

– *A fegyelmi tanácsra vonatkozó rendelkezések*

21 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belül létrehozta az „Izba Dyscyplinarna” elnevezésű új tanácsot (a továbbiakban: fegyelmi tanács).

22 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 20. cikke a következőképpen szól:

„A fegyelmi tanács és a fegyelmi tanácsban eljáró bírák tekintetében a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnökének:

- a 14. cikk 1. §-ának 1., 4. és 7. pontjában, a 31. cikk 1. §-ában, a 35. cikk 2. §-ában, a 36. cikk 6. §-ában, a 40. cikk 1. és 4. §-ában, valamint az 51. cikk 7. és 14. §-ában meghatározott előjogait a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] elnöke gyakorolja, aki a fegyelmi tanács munkáját irányítja;
- a 14. cikk 1. §-ának 2. pontjában és az 55. cikk 3. §-ának második mondatában meghatározott előjogait a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnöke a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] elnökével egyetértésben gyakorolja, aki a fegyelmi tanács munkáját irányítja.”

23 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 27. cikkének 1. §-a a következőképpen szól:

„A fegyelmi tanács hatáskörébe tartoznak:

1) a fegyelmi ügyek

– a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírait érintően

[...]

2) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírait érintő munkaügyi és társadalombiztosítási ügyek;

3) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírójának a nyugállományba helyezésével kapcsolatos ügyek.”

24 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 79. cikke a következőket írja elő:

„A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírásaival kapcsolatos munkaügyi és társadalombiztosítási ügyeket, valamint a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírójának nyugállományba helyezésével kapcsolatos ügyeket megvizsgálja:

1) első fokon a fegyelmi tanács egy bírójából álló [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)];

2) fellebbezés alapján a fegyelmi tanács három bírójából álló [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)].”

25 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 25. cikke értelmében:

„Az Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (munkaügyi és társadalombiztosítási tanács) hatáskörrel rendelkezik a munkaügyi, társadalombiztosítási [...] ügyek elbírálására.”

26 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény átmeneti rendelkezései többek között a következő rendelkezéseket tartalmazzák:

„131. cikk

Amíg a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanácson belül [eljáró] valamennyi bírása kinevezésre nem került, a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] többi bírása nem helyezhető át az e tanácson belül betöltendő tisztségre.

[...]

134. cikk

A jelen törvény hatálybalépésekor a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] munkaügyi, társadalombiztosítási és közjogi tanácsban eljáró bírái munkaügyi és társadalombiztosítási tanácsban eljáró bírákká válnak”.

27 A 2018. május 9-én hatályba lépett, 2018. április 12-i ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény módosításáról szóló törvény, Dz. U. 2018., 847. tétel) 1. cikkének 14. pontja értelmében a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 131. cikke a következőképpen módosult:

„A jelen törvény hatálybalépése idején a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] másik tanácsaiban szolgálatot teljesítő bírák a fegyelmi tanácsba áthelyezhetők. Amíg a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanácson belül eljáró összes bírójának kinevezése első alkalommal meg nem történt, a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] valamely másik tanácsában szolgálatot teljesítő bíró a fegyelmi

tanácsba való áthelyezése érdekében a [KRS-hez] kérelmet terjeszt elő, miután megszerezte a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnöke és a [Sąd Najwyższynak (legfelsőbb bíróság)] a fegyelmi tanács munkáját irányító elnöke, valamint azon tanács elnökének hozzájárulását, amelyben a kérelmet előterjesztő bíró szolgálatot teljesít. Amíg a fegyelmi tanácsban első alkalommal az összes tisztséget be nem töltik, a fegyelmi tanácsba a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bíróját a [KRS] javaslatára a [köztársasági elnök] nevezi ki.”

A közigazgatási bíróságok szervezetéről szóló törvény

- 28 A 2002. július 25-i ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (a közigazgatási bíróságok szervezetéről szóló törvény, Dz. U. 2017., 2188. tábla) 49. cikke előírja, hogy az ugyanezen törvény által nem szabályozott szempontokat illetően a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény rendelkezései alkalmazandók.

A KRS-ről szóló törvény

- 29 A KRS-t a 2017. december 8-i ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló törvény, Dz. U. 2018., 3. tábla) által módosított, 2011. május 12-i ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény, Dz. U. 126. sz., 2011., 714. tábla; a továbbiakban: a KRS-ről szóló törvény) szabályozza.

- 30 A KRS-ről szóló törvény 9a. cikke értelmében:

„1. A Szejm a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírái közül választja meg a [KRS] tizenöt tagját egy közös négyéves hivatali időre.

2. Az 1. pontban említett választás során a Szejm lehetőség szerint figyelembe veszi a különböző típusú bírák és bírósági szintek [KRS-en] belüli képviseletének szükségességét.

3. A [KRS] bírák közül választott új tagjainak ugyanazon időszakra szóló megbízatása a megválasztásuk napját követő napon kezdődik. A [KRS] korábbi tagjai megbízatásukat a [KRS] új tagjainak közös megbízatása megkezdésének napjáig töltik be.”

- 31 A KRS-ről szóló törvény 11a. cikkének 2. pontja értelmében a KRS tagjaként betöltendő tisztségekbe a bírák közül választott jelöltek javasolhatja legalább kétezer lengyel állampolgár csoportja vagy legalább huszonöt, hivatalban lévő bíró csoportja. A KRS tagjainak a Szejm általi jelölési folyamatát a KRS-ről szóló törvény 11d. cikke határozza meg.

- 32 A KRS-ről szóló törvény 34. cikkének megfelelően a KRS három tagjából álló csoport a bírói feladatok ellátására jelentkezők értékelésére vonatkozó álláspontot fogad el.

- 33 A KRS-ről szóló törvény 35. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. Ha a bírói vagy fogalmazói tisztségre egynél több jelölt jelentkezett, a csoport az ajánlott jelöltekből listát állít össze.

2. A jelöltek listán elfoglalt sorrendjének meghatározása során a csoport először a jelölt képzettségének értékelését, majd a következőket veszi figyelembe:

- 1) szakmai tapasztalat, ideértve a jogi rendelkezések alkalmazása terén szerzett tapasztalatot, tudományos eredmények, felettesek által adott vélemények, ajánlások, publikációk és a jelentkezési laphoz csatolt egyéb dokumentumok;

2) az illetékes bíróság kollégiumának véleménye és az illetékes bírói közgyűlés értékelése.

3. A 2. pontban említett dokumentumok hiánya nem akadályozza annak, hogy az ajánlott jelöltek listáját összeállítsák.”

34 A KRS-ről szóló törvény 37. cikkének 1. pontja értelmében:

„Ha több jelölt pályázott a bírói tisztségre, a [KRS] együttesen vizsgálja és értékeli valamennyi benyújtott pályázatot. Ebben a helyzetben a [KRS] minden jelölt esetében olyan határozatot fogad el, amely tartalmazza a bírói tisztségre való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztéséről szóló döntéseit.”

35 A KRS-ről szóló törvény 44. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. Külön rendelkezések eltérő rendelkezése hiányában az eljárás résztvevője fellebbezést nyújthat be a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] azon az alapon, hogy a [KRS] határozata jogellenes. [...]”

1a. A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói tisztségére való kinevezésre vonatkozó egyedi esetekben a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] lehet fellebbezni. Ilyen esetekben a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] nem lehet fellebbezést benyújtani. A [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] nem nyújtható be fellebbezés arra hivatkozva, hogy tévesen értékelték, hogy a jelöltek teljesítették-e a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói tisztségére való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztéséről szóló határozat meghozatalakor figyelembe vett kritériumokat.

1b. Amennyiben a 37. cikk 1. pontjában említett határozatot nem az eljárás összes résztvevője támadta meg, a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói tisztségére való kinevezés egyedi eseteiben a határozat a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói tisztségére való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztéséről szóló határozatot tartalmazó, valamint az ugyanazon bíróság bírói tisztségére való kinevezésre irányuló javaslat elő nem terjesztéséről szóló határozatot tartalmazó részében a fellebbezéssel nem élő résztvevők vonatkozásban jogerőre emelkedik.

2. A fellebbezést a Przewodniczący [a KRS elnöke] közvetítője indokolásával együtt a határozat közlésétől számított kéthetes határidőn belül terjeszti elő. [...]”

36 A KRS-ről szóló törvényt módosító, 2017. december 8-i törvény 6. cikke értelmében:

„A [KRS] jelen rendelkezések alapján megválasztott, a[z] [alkotmány] 187. cikke 1. pontjának (2) bekezdésében említett tagjainak megbízási ideje a [KRS] új tagjai megbízási idejének kezdőnapját megelőző napon szűnik meg, azonban legkésőbb a jelen törvény hatálybalépésétől számított 90. napon, kivéve ha az a megbízási idő lejártá miatt korábban megszűnt.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

37 A C-585/18. sz. ügyben A. K., a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) bírása, mivel a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény hatálybalépése előtt betöltötte a 65. életévét, az ezen törvény 37. cikkének 1. §-a és 111. cikkének 1. §-a alapján nyilatkozatot tett arról, hogy szolgálatban kíván maradni. 2018. július 27-én a KRS az említett törvény 37. cikkének 1a. §-a értelmében e kérelemmel kapcsolatban elutasító állásfoglalást tett közzé. 2018. augusztus 10-én A. K. ezen állásfoglalással szemben keresetet indított a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) előtt. E kereset alátámasztása érdekében A. K. többek között azzal érvelt, hogy a 65. életévének a betöltésekor való, idő előtti nyugállományba helyezése sérti az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, a Charta 47. cikkét, valamint a 2000/78 irányelvet, különösen az utóbbi 9. cikkének (1) bekezdését.

- 38 A C-624/18. és a C-625/18. sz. ügyek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) két bíróját, CP-t és DO-t érintik, akik szintén a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény hatálybalépése előtt töltötték be a 65. életévüket, és nem tettek az e törvény 37. cikkének 1. §-a és 111. cikkének 1. §-a alapján nyilatkozatot. Az érintettek, miután tájékoztatták őket arról, hogy a köztársasági elnök az említett törvény 39. cikke alapján megállapította, hogy 2018. július 4-i hatállyal nyugállományba kerültek, keresetet indítottak a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) előtt ez utóbbi ellen, és annak megállapítását kérték, hogy az említett bíróságon belüli aktív bírói szolgálati jogviszonyuk nem változott át az említett időponttól az ugyanezen bíróság nyugállományban lévő bírái szolgálati jogviszonyává. Keresetük alátámasztása érdekében többek között a 2000/78 irányelv 2. cikkének az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést tiltó (1) bekezdésének a megsértésére hivatkoznak.
- 39 A Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belül az Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (munkaügyi és társadalombiztosítási tanács; a továbbiakban: munkaügyi és társadalombiztosítási tanács), amely előtt e különböző keresetek elbírálása folyamatban van, a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben hozott előzetes döntéshozatalra utaló határozataiban rámutat arra, hogy az említett kereseteket akkor indították meg előtte, amikor a fegyelmi tanácsot még nem hozták létre. E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróságban az a kérdés merül fel, hogy a 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése, valamint a Charta 47. cikke alapján mellőznie kell-e azoknak a nemzeti rendelkezéseknek az alkalmazását, amelyek az ilyen keresetek elbírálására vonatkozó hatáskört egy még létre nem hozott tanácsnak tartják fenn. Az említett bíróság azonban hangsúlyozza, hogy ennek a kérdésnek a relevanciája a fegyelmi tanácson belüli bírói tisztségek tényleges betöltése esetén megszűnhet.
- 40 Egyébiránt a C-585/18., C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatalra utaló határozataiban a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy tekintettel többek között azokra a körülményekre, amelyek között a fegyelmi tanács új bíráit ki kell nevezni, komoly kétségek merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy ez a tanács és annak tagjai a függetlenség és pártatlanság kellő garanciáit biztosítják-e.
- 41 E tekintetben az említett bíróság, amely emlékeztet arra, hogy ezeket a bírakat a KRS javaslata alapján a köztársasági elnök nevezi ki, rámutat mindenekelőtt arra, hogy a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló, 2017. december 8-i törvényből eredő reform értelmében a KRS-t alkotó huszonöt tag közül annak tizenöt tagját, akiket a bírák közül kell megválasztani, már nem a bíróságok minden szintjét képviselő általános bírói közgyűlés választja meg, mint korábban, hanem a Szejm. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez a helyzet sérti a hatalmi ágak szétválasztásának elvét, ami a demokratikus jogállam alapját jelenti, és nem felel meg az e területen releváns nemzetközi és európai szabályoknak, amint az különösen az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről szóló, 2010. november 17-i CM/Rec(2010)12. sz. ajánlásából, a Jog a Demokráciáért Európai Bizottság (Velencei Bizottság) 2017. december 11-i 904/2017 (CDL-AD(2017)031). sz. véleményéből, valamint az igazságszolgáltatási tanács a társadalom szolgálatában című, az európai bírák tanácsadó bizottsága által az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a figyelmébe ajánlott, 2017. november 23-i 10(2007). sz. ajánlásból kitűnik.
- 42 Ezen túlmenően azok a – többek között eljárási – feltételek, amelyek alapján a KRS tagjait 2018-ban kiválasztották és kinevezték, valamint annak a vizsgálata, ahogyan az ilyen összetételű szerv a mai napig eljár, azt tárja fel, hogy a KRS a politikai hatalomnak alávetett, továbbá alkalmatlan alkotmányos feladatának a gyakorlására, nevezetesen arra, hogy a bíróságok és bírák függetlenségét biztosítsa.
- 43 Egyrészt a KRS új tagjainak nemrég történt megválasztása nem átlátható módon zajlott le, és jelentős kétségek merültek fel azzal kapcsolatban, hogy e választások során az alkalmazandó jogszabályok által előírt követelményeket ténylegesen tiszteletben tartották-e. Az alkotmány 187. cikke 1. pontjának (2) bekezdéséből eredő, a különböző típusú és szintű bíróságok reprezentativitására vonatkozó követelményt egyébként nem tartották tiszteletben. A KRS tagjai között ugyanis nem szerepelt a Sąd

Najwyższy (legfelsőbb bíróság), a fellebbviteli bíróságok vagy a kerületi bíróságok egyetlen megválasztott bírója sem, a vajdasági közigazgatási bíróság egy képviselője, a regionális bíróságok két képviselője, valamint a kerületi bíróságok tizenkét képviselője viszont igen.

- 44 Másrészt az új összetételű KRS tevékenységeinek vizsgálata azt tárja fel, hogy ez a szerv a Sąd Najwyższyt (legfelsőbb bíróság) érintő, közelmúltban elfogadott jogalkotási reformok által előidézett válság kapcsán az említett bíróság függetlenségének védelme érdekében semmilyen álláspontot nem fogadott el. Ellenben a KRS, illetve annak tagjai nyilvánosan kifogásolták a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tagjait amiatt, hogy azok kérdéseket terjesztettek a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra vagy együttműködtek az uniós intézményekkel, különösen az Európai Bizottsággal. Egyébiránt, ha a KRS-nek állásfoglalást kell kibocsátania azzal kapcsolatban, hogy a bírói feladatok Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) való ellátását az újonnan 65. évben meghatározott nyugdíjkorhatáron túl esetlegesen folytassák, az általa követett gyakorlat abból áll – amint arról többek között a KRS-nek a C-585/18. sz. ügyben a kérdést előterjesztő bíróság előtt megtámadott állásfoglalása tanúskodik –, hogy indokolással el nem látott elutasító állásfoglalásokat bocsát ki, vagy a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 37. cikke 1b. §-a szövegének az átvételére szorítkozik.
- 45 Továbbá a fegyelmi tanácsban a köztársasági elnök által 2018. május 24-én betöltetlennek nyilvánított tizenhat bírói álláshely betöltése érdekében a KRS általi kiválasztás feltárta, hogy a KRS által sikeresnek ítélt tizenkét jelölt – azaz hat ügyész, két bíró, két jogtanácsos és két egyetemi oktató – olyan személy volt, aki vagy a kiválasztásig a végrehajtó hatalomnak alárendelt szerepben járt el, vagy Lengyelországban a jogállamiság válságának időszakában a politikai hatalom utasítása alapján, illetve e hatalom elvárásainak megfelelően cselekedett, vagy végül a jogi kritériumoknak nem felelt meg, illetve korábban fegyelmi szankciókkal sújtották.
- 46 Végül, a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy azt az eljárást, amellyel a KRS-nek ki kell választania a fegyelmi tanácsban betöltendő bírói tisztségekre pályázókat, akik nem választhatók a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) már hivatalban lévő tagjai közül, oly módon alakították ki, majd módosították, hogy a KRS diszkrecionálisan járhatson el, anélkül hogy e tekintetben valódi ellenőrzési lehetőség állna rendelkezésre.
- 47 Először is, a legfelsőbb bíróság már nem avatkozhat bele ebbe a kinevezési folyamatba, és ezért a jelöltek érdemeinek tényleges és konkrét értékelése már nem biztosított. Másodszor az a körülmény, hogy a KRS-ről szóló törvény 35. cikkének 2. pontjában említett és egyébként az érintettek közötti választás szempontjából lényeges dokumentumokat a jelöltek nem nyújtják be, már nem minősül – amint az ezen törvény 35. cikkének 3. pontjából kitűnik – a KRS által ajánlott jelölteket tartalmazó lista összeállítása akadályának. Harmadszor az említett törvény 44. cikke értelmében a KRS határozatai jogerőssé válnak, amennyiben azokat nem mindegyik jelölt támadta meg, ami az e határozatok bírósági felülvizsgálata minden hatékony lehetőségének a kizárásával egyenértékű.
- 48 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróságban az a kérdés merül fel, hogy a tagállami bíróságok és bírák függetlensége uniós jogból eredő követelményének tiszteletben tartását illetően milyen jelentőséget kell tulajdonítani az olyan tényezőknek, mint egyrészt a bírák kiválasztásáért felelős szervnek a politikai hatalommal szembeni függetlensége, másrészt pedig az adott tagállamban újonnan létrehozott bírói tanács tagjainak kiválasztásával kapcsolatos körülmények, miközben az említett tanács az uniós jog hatálya alá tartozó ügyek eldöntésére hatáskörrel rendelkezik.
- 49 Abban az esetben, ha az ilyen bírói tanács nem teljesíti a függetlenség említett követelményét, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy az uniós jogot úgy kell-e értelmezni, hogy az az említett bíróságot arra kötelezi, hogy mellőzze a nemzeti jog azon rendelkezéseinek az alkalmazását, amelyek e hatáskör említett bírói tanácsnak való fenntartásával akadályát képezik adott esetben az alapügyek elbírálására vonatkozó saját hatásköre gyakorlásának. A C-624/18. és a C-625/18. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatalra utaló határozataiban a kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben hangsúlyozza, hogy munkaügyi és társadalombiztosítási ügyekben általános hatáskörrel rendelkezik,

amely különösen arra hatalmazza fel, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló olyan jogvitákat bíráljon el, amelyek az életkoron alapuló, a foglalkoztatás során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalmának az állítólagos megsértésére vonatkoznak.

50 E körülmények között határozott úgy a Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [legfelsőbb bíróság (munkaügyi és társadalombiztosítási tanács)], hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

51 A C-585/18. sz. ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések szövege a következő:

„1) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és az EUSZ 2. cikkel összhangban értelmezett EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését, valamint a [Charta] 47. cikkét, hogy az Európai Unió joga értelmében vett független bíróságnak tekinthető a tagállam végső fokon eljáró bíróságának újonnan létrehozott, a nemzeti bíróság fellebbező bírójának ügyében hatáskörrel rendelkező tanácsa, amelyben kizárólag a bíróságok függetlenségének védelmére hivatott azon nemzeti szerv ([KRS]) által kiválasztott bírák ítélik meg, amely szervezeti felépítésére és eljárási módjára tekintettel nem biztosítja a jogalkotó és végrehajtó hatalomtól való függetlenséget?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetében: úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és az EUSZ 2. cikkel összhangban értelmezett EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését, valamint a Charta 47. cikkét, hogy a tagállam végső fokon eljáró bíróságának hatáskörrel nem rendelkező tanácsa – amely megfelel az európai uniós jog azon bíróságra vonatkozó követelményeinek, amelyhez uniós jogi ügyben jogorvoslatot nyújtanak be – köteles figyelmen kívül hagyni az ezen ügyben hatáskörét kizáró nemzeti törvény rendelkezéseit?”

52 A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a következőképpen kerültek megfogalmazásra:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [Chartának] [a 2000/78 irányelv] 9. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezett 47. cikkét, hogy a tagállam végső fokon eljáró bíróságához benyújtott, e bíróság bírójával szembeni életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésre hivatkozó jogorvoslati kérelem (kereset) és ezzel együttesen a bejelentett követelés biztosításának elrendelése iránti kérelem esetén e bíróság – az uniós jogrend által biztosított jogok nemzeti szabályozás szerinti ideiglenes intézkedések alkalmazásával megvalósított védelme érdekében – köteles megtagadni a jogorvoslati kérelemmel érintett ügyben az olyan nemzeti szabályozás alkalmazását, amely a hatáskört a bíróság olyan szervezeti egysége számára tartja fenn, amely az annak keretében ítélik meg a bíróság elmaradása miatt nem működik?

2) A nemzeti szabályozás szerint a jogorvoslati kérelem elbírálására hatáskörrel rendelkező szervezeti egység bírójának kijelölése esetén úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és EUSZ 2. cikkel összhangban értelmezett EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését, valamint a Charta 47. cikkét, hogy az Európai Unió joga értelmében vett önálló és független bíróságnak tekinthető a tagállam végső fokon eljáró bíróságának újonnan létrehozott, a nemzeti bíróság első és másodfokon eljáró bírójának ügyében hatáskörrel rendelkező tanácsa, amelyben kizárólag a bíróságok függetlenségének védelmére hivatott azon nemzeti szerv ([KRS]) által kiválasztott bírák ítélik meg, amely szervezeti felépítésére és eljárási módjára tekintettel nem biztosítja a jogalkotó és végrehajtó hatalomtól való függetlenséget?

3) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetében: úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és az EUSZ 2. cikkel összhangban értelmezett EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését, valamint a Charta 47. cikkét, hogy a tagállam végső fokon eljáró bíróságának hatáskörrel nem rendelkező tanácsa – amely megfelel az európai uniós jog azon bíróságra vonatkozó követelményeinek, amelyhez uniós jogi ügyben jogorvoslatot nyújtanak be – köteles figyelmen kívül hagyni az ezen ügyben hatáskörét kizáró nemzeti törvény rendelkezéseit?”

A Bíróság előtti eljárás

- 53 A 2018. november 5-i határozatával a Bíróság elnöke a C-585/18., a C-624/18. és a C-625/18. sz. ügyeket egyesítette.
- 54 A 2018. november 26-i A. K. és társai végzésével (C-585/18, C-624/18 és C-625/18, nem tették közzé, EU:C:2018:977) a Bíróság elnöke helyt adott a kérdést előterjesztő bíróság arra irányuló kérelmének, hogy a jelen ügyeket gyorsított eljárásban bírálják el. A Bíróság eljárási szabályzata 105. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a tárgyalási határnapot haladéktalanul kitűzték – a jelen ügyben 2019. március 19-re –, és azt az előzetes döntéshozatal iránti kérelem kézbesítésével közölték az érdekelttel. Határidőt tűztek ki az említett érdekelt számára az esetleges írásbeli észrevételek előterjesztésére.
- 55 2019. március 19-én tartották a Bíróság előtti első tárgyalást. 2019. május 14-én a Bíróság egy második tárgyalást tűzött ki többek között a KRS kérelme alapján – amely nem nyújtott be írásbeli észrevételeket a Bíróság előtt, az első tárgyaláson nem képviseltette magát, és szóbeli meghallgatását kérte –, valamint annak érdekében, hogy az érdekelt nyilatkozhassanak a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság, Lengyelország) 2019. március 25-én hozott ítéletének a jelen ügyekben való esetleges következményeiről, amellyel az említett bíróság a KRS-ről szóló törvény 9a. cikkét az alkotmány 187. cikke 1. pontjának (2) bekezdésével és 4. pontjával összeegyeztethetőnek nyilvánította.
- 56 E második tárgyaláson a KRS egyébiránt benyújtotta a fegyelmi tanács bírának gyűlése által 2019. május 13-án elfogadott 6. sz. határozatot, amely kifejtette e tanácsnak a jelen egyesített ügyekben folytatott eljárással kapcsolatos álláspontját. Ezt a határozatot közölték a jelenlévő érdekelttel és az ügy irataihoz csatolták.
- 57 A Bíróság Hivatalához 2019. július 3-án, július 29-én, szeptember 16-án, valamint november 7-én benyújtott beadványában a lengyel kormány, 2019. július 4-i beadványában a KRS, 2019. október 29-i beadványában pedig a Prokurator Generalny (főügyész, Lengyelország) az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását kérte.
- 58 Kérelmének alátámasztására a KRS lényegében kifejti, hogy nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, amely téves értékeléseken alapul és nem vette kellően figyelembe az általa a 2019. május 14-i tárgyaláson kifejtett érvelést. Emiatt az szükséges továbbá, hogy a Bíróság újból megvizsgálja a KRS által előzőleg megküldött és részére elkészttség miatt visszaküldött írásbeli észrevételek figyelembevételének lehetőségét.
- 59 2019. július 3-i kérelmében és az általa a Bírósághoz 2019. július 29-én és szeptember 16-án intézett kiegészítő magyarázataiban a lengyel kormány is hangsúlyozza, hogy nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, amely bizonyos ellentmondásokat tartalmaz és – amint az ezen indítvány bizonyos pontjaiból, valamint a főtanácsnok 2019. április 11-én ismertetett, Bizottság kontra Lengyelország ügyre (a legfelsőbb bíróság függetlensége) vonatkozó indítványának (C-619/18, EU:C:2019:325) bizonyos hasonló pontjaiból kitűnik – a Bíróság korábbi ítélkezési gyakorlatának, különösen a 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juizes Portugueses ítéletének (C-64/16, EU:C:2018:117) állítólagos téves értelmezésén alapul. Az említett kormány egyébiránt azt állítja, hogy a főtanácsnok indítványa számos olyan új érvet és álláspontot tartalmaz, amelyeket nem vitattak meg kellően. Márpedig tekintettel arra, hogy azok a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsok összetétele, valamint a bírák kinevezési folyamata tekintetében lényegi jelentőséggel bírnak és a tagállamokban hatályban lévő különböző jogi modellekre alapvető következményeket gyakorolnak, az említett tényezők az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását indokolják annak érdekében, hogy valamennyi tagállam kifejtthesse az e témával kapcsolatos álláspontját. 2019. november 7-i kérelmében, amelynek alátámasztására a Sąd Okręgowy w Krakowie (krakkói kerületi bíróság, Lengyelország) 2019. szeptember 6-i tárgyalási jegyzőkönyvét csatolta, a lengyel kormány azt állítja, hogy ez a dokumentum azt a veszélyt hordozhatja magában,

hogyan a Bíróság által a jelen ügyekben meghozandó határozat Lengyelországban a jogbizonytalanság forrása lehet, és az említett dokumentum ezért egy olyan új tényt tár fel, amely a Bíróság e határozatára döntő jelentőséggel bírhat.

- 60 Végül a főügyész, aki lényegében a már előadott tényezőkre, valamint a KRS és a lengyel kormány által az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti, 2019. július 3-i, július 4-i, július 29-i és szeptember 16-i fent említett kérelmeiben kifejtett érvelésre hivatkozik, arra az álláspontra helyezkedik először is, hogy az alapügyekben szóban forgó körülményeket – amint az a főtanácsnok indítványából kitűnik – nem kellően világították meg, másodszor, hogy ez az indítvány a felek között meg nem vitatott jelentős információkkal kapcsolatban fogalmaz meg állásfoglalást, harmadszor pedig, hogy az említett az indítvány a Bíróság korábbi ítélezési gyakorlatának téves értelmezésén alapul, és ez az értelmezés állítólag egy olyan új tényt tár fel, amely a Bíróság határozatára döntő jelentőséggel bírhat.
- 61 E tekintetben emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az Európai Unió Bíróságának alapokmánya és a Bíróság eljárási szabályzata nem teszi lehetővé az ezen alapokmány 23. cikke szerinti érdekeltek számára, hogy a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 62 Másrészt az EUMSZ 252. cikk második bekezdése szerint a főtanácsnok teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjeszt elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség. A Bíróságot nem köti sem ez az indítvány, sem pedig a főtanácsnoknak az indítvány alapjául szolgáló indokolása. Következésképpen az, ha az érdekelt fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem indokolhatja a szóbeli szakasz újbóli megnyitását (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 63 A Bíróság ugyanakkor – eljárási szabályzata 83. cikkének megfelelően – a főtanácsnok meghallgatását követően bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet az érdekeltek nem vitattak meg.
- 64 A jelen esetben a Bíróság mindazonáltal úgy ítéli meg, hogy a főtanácsnok meghallgatását követően, az írásbeli szakasz és az előtte egymást követően tartott két tárgyalás után a döntéshozatalhoz szükséges valamennyi információval rendelkezik. Egyébiránt rámutat arra, hogy a jelen egyesített ügyeket nem olyan érv alapján kell eldönteni, amelyet az érdekeltek nem vitattak meg. Végül arra az álláspontra helyezkedik, hogy az elé terjesztett, az eljárás szóbeli szakaszának újból megnyitása iránti különböző kérelmek semmilyen olyan új tényt nem tárnak fel, amely az általa az említett ügyekben meghozandó határozatra döntő jelentőséggel bírhatna. E körülmények között nem szükséges elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.
- 65 Végezetül, azt a kérelmet illetően, amellyel a KRS ismételten a 2019. április 4-i írásbeli észrevételeinek a Bíróság általi figyelembevételét kéri, emlékeztetni kell arra, hogy az alapeljárás ezen fele, akit az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkében említett többi érdekelthez hasonlóan felhívtak ilyen észrevételeknek az erre előírt határidőn belüli előterjesztésére – amint az az általa a Bírósághoz intézett, 2019. március 28-i levélnek magából a szövegéből kitűnik –, szándékosan tartózkodott az észrevételek említett határidőn belüli előterjesztésétől. E körülmények között a fent említett írásbeli észrevételeket, amelyeket a KRS késedelmesen terjesztett elő, és amelyeket emiatt visszaküldtek neki, a Bíróság az eljárás e szakaszában sem veheti figyelembe.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett első kérdésről

- 66 A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2000/78 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének és a Charta 47. cikkének együttesen értelmezett rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy ha a végső fokon eljáró valamely tagállami bíróság előtt az ezen irányelvből eredő, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának a megsértésére alapított jogalap előterjesztésével keresetet indítanak, az ilyen bíróságnak meg kell tagadnia azoknak a nemzeti rendelkezéseknek az alkalmazását, amelyek az ilyen kereset elbírálására vonatkozó hatáskört egy olyan fórumnak tartják fenn – mint a fegyelmi tanács –, amelyet még nem hoztak létre, mivel nem nevezték ki azokat a személyeket, akiknek e fórumon belül el kell járniuk.
- 67 A jelen esetben azonban figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatok elfogadását követően nem sokkal a köztársasági elnök kinevezte a fegyelmi tanács bírait, az tehát létrejött.
- 68 E körülményre tekintettel meg kell állapítani, hogy a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben feltett első kérdésre adandó válasz a kérdést előterjesztő bíróság által az e két ügyben meghozandó határozatok szempontjából már nem releváns. Az ilyen válasz szükségességét ugyanis kizárólag a fegyelmi tanács tényleges megalakulásának a hiánya indokolja.
- 69 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén a Bíróság az uniós jog értelmezéséhez támpontokat nyújt a nemzeti bíróságnak, amelyek szükségesek az utóbbi által eldöntendő jogvita megoldásához (2013. december 19-i Fish Legal és Shirley ítélet, C-279/12, EU:C:2013:853, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 70 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem tanácsadói vélemények megfogalmazása általános vagy hipotetikus kérdésekről, hanem egy jogvita tényleges megoldásának szükségessége (2018. december 10-i Wightman és társai ítélet, C-621/18, EU:C:2018:999, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Amennyiben kiderül, hogy a feltett kérdés e jogvita megoldásához nyilvánvalóan nem bír jelentőséggel, a Bíróságnak meg kell állapítania a kérelem okafogyottságát (lásd ebben az értelemben: 2013. október 24-i Stoilov i Ko ítélet, C-180/12, EU:C:2013:693, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 71 Ebből következik, hogy – amint arra a KRS, a lengyel kormány és a Bizottság hivatkozott, és amint azt végső soron maga a kérdést előterjesztő bíróság is sugallta, valamint amint az a jelen ítélet 39. pontjából kitűnik – már nem szükséges, hogy a Bíróság a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben feltett első kérdést eldöntse.

A C-585/18. sz. ügyben előterjesztett kérdésekről, valamint a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdésről

- 72 A C-585/18. sz. ügyben előterjesztett kérdéseivel, valamint a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdésével, amelyeket együttesen szükséges vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUSZ 2. cikket, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, az EUMSZ 267. cikket, valamint a Charta 47. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy valamely tagállam legfelsőbb bíróságának a tanácsa – mint a fegyelmi tanács –, amelynek az uniós jog hatálya alá tartozó ügyekben kell döntenie, a létrehozását és tagjai kinevezését jellemző feltételekre tekintettel teljesíti-e a függetlenségnek és a pártatlanságnak az említett uniós jogi

rendelkezések értelmében előírt követelményét. Amennyiben nem ez az eset áll fenn, a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell-e értelmezni, hogy annak alapján mellőznie kell azoknak a nemzeti rendelkezéseknek az alkalmazását, amelyek az ilyen ügyek eldöntésére vonatkozó hatáskört az említett bírósági tanács számára tartják fenn.

A Bíróság hatásköréről

- 73 A főügyész először is azt állította, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdés eldöntésére, mivel az e kérdésekben érintett uniós jogi rendelkezések nem határozzák meg a „független bíróság” fogalmát, és nem tartalmazzak a nemzeti bíróságok hatáskörére és a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsokra vonatkozó szabályokat, ennél fogva ezek a kérdések a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartoznak, és teljesen az Unió hatáskörén kívül esnek.
- 74 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a főügyész által ily módon előadott érvek valójában az említett uniós jogi rendelkezéseknek magára a hatályára, ennél fogva pedig azok értelmezésére vonatkoznak. Márpedig az ilyen értelmezés az EUMSZ 267. cikk alapján nyilvánvalóan a Bíróság hatáskörébe tartozik.
- 75 E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy jóllehet a tagállamok igazságszolgáltatási szervezete ez utóbbiak hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlása során a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogból eredő kötelezettségeiket (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 76 Másodszor a főügyész arra hivatkozott, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a Charta 47. cikkét illetően a Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett két kérdés eldöntésére vonatkozó hatáskörének hiánya ahhoz a tényhez is kapcsolódik, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti rendelkezések nem az uniós jogot hajtják végre és nem is tartoznak az uniós jog hatálya alá, következésképpen e jogra tekintettel nem vizsgálhatók.
- 77 Mindenekelőtt, a Charta rendelkezéseit illetően kétségek kívül emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatalra utalás keretében a Bíróság kizárólag a számára biztosított hatáskörök korlátain belül értelmezheti az uniós jogot (2016. június 30-i Toma és Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci ítélet, C-205/15, EU:C:2016:499, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 78 A tagállamok eljárását illetően a Charta alkalmazási körét a Charta 51. cikkének (1) bekezdése határozza meg, amelynek értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre, és ez a rendelkezés megerősíti a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi helyzetre alkalmazni kell, az ilyen helyzeteken kívül azonban nem (2016. június 30-i Toma és Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci ítélet, C-205/15, EU:C:2016:499, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 79 Márpedig a jelen ügyben és konkrétan a Charta 47. cikkét illetően hangsúlyozni kell, hogy az alapeljárásokban a felperesek többek között a 2000/78 irányelv által előírt, az életkoron alapuló, a foglalkoztatás során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalmának a velük szembeni megsértéseire hivatkoznak.

- 80 Hangsúlyozni kell továbbá, hogy a hatékony jogorvoslathoz való jogot megerősíti a 2000/78 irányelv, amelynek 9. cikke úgy rendelkezik, hogy a tagállamok biztosítják, hogy minden olyan személy érvényesíthesse jogait, aki úgy érzi, hogy az ezen irányelv által érintett, egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt sérelem érte (2019. május 8-i Leitner ítélet, C-396/17, EU:C:2019:375, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 81 A fentiekből az következik, hogy a jelen ügyek az uniós jog által szabályozott helyzeteknek felelnek meg, ezért az alapeljárás felperesei megalapozottan hivatkozhatnak a részükre a Charta 47. cikke által biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való jogra.
- 82 Ezt követően az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének a hatályával kapcsolatban emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy e rendelkezés „az uniós jog által szabályozott területeken” a hatékony bírói jogvédelemhez való jog biztosítására irányul, függetlenül attól a helyzettől, amelyben e jogot a tagállamok a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében végrehajtják (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 83 A főügyész ezzel kapcsolatos állításával ellentétben az a körülmény, hogy a 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet (C-64/16, EU:C:2018:117) tárgyát képező bércsökkentésre irányuló nemzeti intézkedéseket az érintett tagállam túlzott költségvetési hiányának megszüntetéséhez kapcsolódó követelmények miatt és az e tagállamnak nyújtott uniós pénzügyi támogatási program keretében fogadták el, nem játszott szerepet – ahogy az a jelen ítélet 29–40. pontjából kitűnik – azon értelmezésben, amely alapján a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a szóban forgó esetben az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése alkalmazandó. E következtetés ugyanis azon körülményen alapult, hogy az adott ügyben szóban forgó nemzeti szerv, vagyis a Tribunal de Contas (számvevőszék, Portugália) – fenntartva az említett ügyben a kérdést előterjesztő bíróság értékelését – bírósággént határozhatott az uniós jog alkalmazására és értelmezésére vonatkozó, és így e jog által szabályozott területeket érintő kérdésekről (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 84 Mivel az alapeljárások az uniós jog szabályainak állítólagos megsértéseire vonatkoznak, elegendő megállapítani, hogy a jelen esetben az említett jogviták elbírálására hivatott fórumnak az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó, és így az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében az e jog által szabályozott területeket érintő kérdésekben kell döntenie.
- 85 Végül, a főügyész által egyaránt hivatkozott, az Európai Unió Alapjogi Chartájának Lengyelországra és az Egyesült Királyságra történő alkalmazásáról szóló (30). Jegyzőkönyvet (HL 2010. C 83., 313. o.) illetően rá kell mutatni arra, hogy az nem érinti az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, továbbá emlékeztetni kell arra, hogy az nem teszi kétséggé a Charta Lengyelországban való alkalmazását sem, és nem célja az, hogy mentesítse a Lengyel Köztársaságot a Charta rendelkezéseinek tiszteletben tartására irányuló kötelezettség alól (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 86 A fentiek összességéből az következik, hogy a Bíróság a jelen ügyekben a Charta 47. cikkének, valamint az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezésére hatáskörrel rendelkezik.

Az esetleges okafogyottságról

- 87 A KRS, a főügyész és a lengyel kormány arra hivatkozott, hogy 2018. december 17-én a köztársasági elnök aláírta a 2018. november 21-i ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym ([a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény] módosításáról szóló törvényt, Dz. U. 2018., 2507. tétel; a továbbiakban: 2018. november 21-i törvény), amely 2019. január 1-jén lépett hatályba.
- 88 Az említett törvény 1. cikkéből kitűnik, hogy a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 37. cikkének 1a–4. §-át, valamint 111. cikkének 1. §-át hatályon kívül helyezték, és ezen törvény 37. cikkének 1. §-a a következőképpen módosult: „a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái 65. életévük betöltésekor nyugállományba kerülnek”. Pontosították azonban, hogy ez utóbbi rendelkezés kizárólag a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) azon bíráira alkalmazandó, akik ilyen minőségben 2019. január 1-jét követően léptek hivatalba. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) említett időpontot megelőzően hivatalba lépett bíráira a legfelsőbb bíróságról szóló 2002. november 23-i törvény 30. cikkének korábbi rendelkezései alkalmazandók, amelyek a nyugdíjkorhatárt a 70. életévben állapították meg.
- 89 A 2018. november 21-i törvény 2. cikkének 1. §-a úgy rendelkezik, hogy „a jelen törvény hatálybalépésétől kezdve a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) vagy a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) bármely bírása, aki [a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény] 37. cikkének 1a–4. §-a, valamint 111. cikkének 1. vagy 1a. §-a alapján került nyugállományba, visszakerül [az említett törvény] hatálybalépése előtt betöltött hivatalába. Úgy kell tekinteni, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) vagy a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) bírái feladatainak ellátása megszakítás nélküli volt.”
- 90 A 2018. november 21-i törvény 4. cikke az 1. §-ában előírja, hogy „a [legfelsőbb bíróságról szóló új törvény] 37. cikkének 1. §-a, valamint 111. cikkének 1–1b. §-a alapján megindított eljárásokat és a jelen törvény hatálybalépése idején ezen ügyekben folyamatban lévő fellebbezési eljárásokat meg kell szüntetni”, a 2. §-ában pedig azt, hogy „a jelen törvény hatálybalépésének napján már megindított és folyamatban lévő, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) vagy a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) bírájaként fennálló aktív szolgálati jogviszony fennállásának megállapítására irányuló, a 2. cikk 1. §-ában említett bírákkal kapcsolatos eljárásokat meg kell szüntetni”.
- 91 A KRS, a főügyész és a lengyel kormány szerint a 2018. november 21-i törvény 1. cikkéből, valamint 2. cikkének 1. §-ából következik, hogy az alapügyekben felperes bírák, akik a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény jelenleg már nem hatályos rendelkezései alapján nyugállományba kerültek, a jog erejénél fogva visszakerültek azokhoz a bíróságokhoz, ahol tisztségüket töltötték, mégpedig addig, amíg a korábban hatályos nemzeti rendelkezéseknek megfelelően el nem érik a 70. életévet, miközben egyúttal megszüntettek minden olyan lehetőséget, hogy a köztársaság elnök engedélyezze feladatainak az általános nyugdíjkorhatáron túli ellátását.
- 92 E körülmények között és ugyanezen törvénynek az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló jogviták lezárását előíró 4. cikkében foglaltaknak megfelelően ezek a jogviták okafogyottakká váltak, ezért már nem szükséges, hogy a Bíróság a jelen előzetes döntéshozatalra utalások kapcsán határozzon.
- 93 A fentiekre tekintettel a Bíróság 2019. január 23-án a kérdést előterjesztő bírósághoz fordult, hogy megtudakolja, hogy a 2018. november 21-i törvény hatálybalépését követően ez utóbbi bíróság úgy ítéli-e meg, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett említett kérdésekre adandó válasz továbbra is szükséges ahhoz, hogy határozatait az előtte folyamatban lévő ügyekben meghozhassa.
- 94 2019. január 25-i válaszában a kérdést előterjesztő bíróság erre a kérdésre igennel válaszolt, és egyúttal pontosította, hogy a 2019. január 23-i végzésekkel a főügyész által a 2018. november 21-i törvény 4. cikkének 1. és 2. §-a alapján elé terjesztett, okafogyottság megállapítása iránti kérelmekről való határozathozatalt a Bíróság által a jelen ügyekben való döntéshozatalig felfüggesztette.

- 95 Ebben a válaszban a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az említett ügyekben feltett kérdésekre adandó válasz továbbra is szükséges ahhoz, hogy megoldhassa az előtte felmerülő, eljárési jellegű előzetes problémákat, mielőtt ezekben az ügyekben ítéleteit meghozza.
- 96 Egyébiránt és az alapeljárások érdemét illetően a 2018. november 21-i törvény célkitűzése nem az volt, hogy a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetlenségét megszüntesse, hanem hogy a Bíróság elnökhelyettese által a 2018. október 19-i Bizottság kontra Lengyelország végzésében (C-619/18 R, nem tették közzé, EU:C:2018:852) – amelyet megerősített a Bíróság 2018. december 17-i Bizottság kontra Lengyelország végzése (C-619/18 R, EU:C:2018:1021) – elrendelt ideiglenes intézkedéseket alkalmazza. Ezért ez a törvény nem helyezte hatályon kívül *ex tunc* a vitatott nemzeti rendelkezéseket, sem pedig azok joghatásait. Miközben az említett törvény állítólagosan visszahelyezi hivatalukba az alapeljárások felperes bírait nyugdíjba vonulásukat követően, továbbá e visszahelyezéssel jogi fikciót állít fel megbízatásuk megszakítás nélküli folytatásával kapcsolatban, az alapeljárások célja annak megállapítása, hogy az érintett bírák soha nem vonultak nyugállományba és ezen időszak alatt végig, teljes hatállyal hivatalban maradtak, ami az uniós jog elsőbbsége alapján csak a vitatott nemzeti szabályok alkalmazásának mellőzéséből eredhet. Márpedig ez a megkülönböztetés az érintett bírák jogállásának a meghatározásához – bírósági, szervezeti és adminisztratív intézkedések meghozatalára való képességük szempontjából, továbbá a munkaviszony, sőt fegyelmi felelősség címén a Sąd Najwyższyval (legfelsőbb bíróság) szembeni esetleges kölcsönös követelések szempontjából – alapvető jelentőségű. Ez utóbbi tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a politikai hatalom képviselői által tett nyilatkozatok szerint az említett bírák 2019. január 1-jéig, azaz a 2018. november 21-i törvény hatálybalépésének időpontjáig igazságszolgáltatási feladataikat jogellenesen gyakorolták.
- 97 Emlékeztetni kell arra, hogy amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, kizárólag a nemzeti bíróság feladata – amely elé a jogvitát utalták, és amelynek felelősséget kell vállalnia a meghozandó bírósági határozatért – az ügy sajátosságaira tekintettel megítélni mind az előzetes határozathozatalra utaló határozat szükségességét ítéletének a meghozatalához, mind pedig az általa a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések valamely uniós jogi szabály értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2018. december 10-i Wightman és társai ítélet, C-621/18, EU:C:2018:999, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 98 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jogi szabály kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2018. december 10-i Wightman és társai ítélet, C-621/18, EU:C:2018:999, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 99 A jelen esetben mindenekelőtt hangsúlyozni kell, hogy a Bírósághoz intézett, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel, valamint az általa az uniós jognak a jelen esetben kért értelmezésével a kérdést előterjesztő bíróság célja nem az előtte indított és az uniós jog hatálya alá tartozó más kérdésekre is vonatkozó jogviták érdemével, hanem konkrétan egy általa a peres eljárást megelőzően eldöntendő, eljárési jellegű problémával kapcsolatos felvilágosításkérés, mivel az említett probléma e bíróságnak a hivatkozott jogviták elbírálására vonatkozó hatáskörét érinti.
- 100 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy megjelölje a nemzeti bíróság számára az uniós jog azon tényezőit, amelyek az előtte felmerülő hatásköri probléma megoldásához vezethetnek (1998. október 22-i IN. Co. GE.'90 és társai ítélet, C-10/97–C-22/97, EU:C:1998:498, 15. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2002. december 12-i Universale-Bau és társai ítélet, C-470/99, EU:C:2002:746, 43. pont). Így van ez különösen akkor, ha – mint a jelen esetben, és amint az a jelen ítélet 79–81. pontjából kitűnik –

a felmerült kérdések azzal kapcsolatosak, hogy az olyan jogvita elbírálására általában illetékes nemzeti fórum, amelyben valamely jogalany az általa az uniós jogra alapított valamely jogra hivatkozik, teljesíti-e a Charta 47. cikke, valamint 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése által biztosított hatékony bírói jogorvoslathoz való jogból eredő követelményeket.

- 101 A 2018. november 21-i törvény nem érinti az alapügyek elbírálására vonatkozó bírósági hatáskörhöz kapcsolódó azon aspektusokat, amelyekről a kérdést előterjesztő bíróságnak ennek alapján határoznia kell, és amelyek kapcsán a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben az uniós jog értelmezését kérte.
- 102 Ezt követően pontosítani szükséges, hogy az a körülmény, hogy a 2018. november 21-i törvény 4. cikkének 1. és 2. §-ához hasonló nemzeti rendelkezések előírják az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló jogviták lezárását, főszabály szerint és a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapügyekben az ilyen lezárást vagy oka fogottá válást elrendelő határozata hiányában, nem vezetheti a Bíróságot az arra való következtetéshez, hogy már nem szükséges az elé előzetes döntéshozatalra terjesztett kérdések eldöntése.
- 103 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a nemzeti bíróságok a lehető legszélesebb lehetőséggel rendelkeznek arra, hogy az uniós jog vonatkozó rendelkezésének értelmezése kérdésében a Bírósághoz forduljanak, és e lehetőség kötelezettséggé válik a végső fokon eljáró bíróságok esetében, a Bíróság ítélkezési gyakorlatában elismert kivételektől eltekintve. Valamely nemzeti jogi szabály ezért nem akadályozhatja meg a nemzeti bíróságot abban, hogy az adott esetben megfelelően éljen az említett lehetőséggel, vagy e kötelezettségnek eleget tegyen. E lehetőség, valamint ez a kötelezettség ugyanis az EUMSZ 267. cikk által a nemzeti bíróságok és a Bíróság között létrehozott együttműködési rendszerből, valamint az e rendelkezés által a nemzeti bíróságokra ruházott, az uniós jog alkalmazásával összefüggő bírói feladatkörből fakad (2016. április 5-i PFE ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 32. és 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 104 A jelen ítélet 102. pontjában említetthez hasonló nemzeti rendelkezések ezért nem képezhetik akadályát annak, hogy valamely végső fokon eljáró és az uniós jog értelmezési kérdésével szembesülő bírósági tanács az általa a Bírósághoz előzetes döntéshozatal céljából intézett kérdéseket fenntartsa.
- 105 Végezetül, hangsúlyozni szükséges, hogy a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyeket illetően, amelyek az alapeljárás felperesei és munkáltatójuk, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) közötti aktív bírói szolgálati jogviszony fenntartására vagy annak hiányára vonatkoznak, a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott és a jelen ítélet 96. pontjában kifejtett magyarázatokból kitűnik, hogy tekintettel különösen az ilyen jogviszony fennállásából eredő összes következményre, az említett bíróság előtt folyamatban lévő jogvitákban való esetleges oka fogottság nyilvánvalóan nem érvényesül pusztán amiatt, hogy hatályba lépett a 2018. november 21-i törvény 2. cikkének 1. §-a.
- 106 A fentiek összességéből következik, hogy a 2018. november 21-i törvény elfogadása és hatálybalépése nem igazolhatja azt, hogy a Bíróság ne döntsön a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdésről.
- 107 A C-585/18. sz. ügyet illetően viszont emlékeztetni kell arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság elé terjesztett keresetet a KRS által egy olyan eljárás keretében hozott állásfoglalás ellen indították, amely adott esetben az alapeljárás felperes bírái feladatainak az újonnan 65. életévben meghatározott nyugdíjkorhatáron túli ellátását meghosszabbító határozathoz vezethet.
- 108 Márpedig meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott, fent említett magyarázatokból nem tűnik ki, hogy e kereset megőrizte tárgyát, és különösen nem tűnik ki az, hogy előfordulhat, hogy az ilyen állásfoglalás nem vált hatálytalanná, holott az időközben elfogadott nemzeti rendelkezések értelmében mind az ezen új nyugdíjkorhatárt, mind pedig a bírói feladatok ellátásának meghosszabbítására vonatkozó eljárást bevezető nemzeti rendelkezéseket – amely eljárásban határoztak az ilyen állásfoglalás szükségességéről – hatályon kívül helyezték, ami azzal a

következménnyel jár, hogy az alapeljárás felperesei az ily módon hatályon kívül helyezett rendelkezések elfogadása előtt hatályban lévő nemzeti rendelkezéseknek megfelelően a 70. életév betöltéséig továbbra is hivatalban maradhatnak.

- 109 E körülmények között, és tekintettel a jelen ítélet 69. és 70. pontjában felidézett elvekre, már nem szükséges, hogy a Bíróság a C-585/18. sz. ügyben feltett kérdésekről határozzon.

A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdés elfogadhatóságáról

- 110 A lengyel kormány úgy érvel, hogy a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdés elfogadhatatlan. Először is, ezek a kérdések okafogyottak, ugyanis az azokra adandó válaszok nem szükségesek, mivel az előzetes döntéshozatalra utalást kezdeményező munkaügyi és társadalombiztosítási tanács előtt folyamatban lévő eljárások a polgári perrendtartás 349. cikke 4. pontjának megfelelően a bíróságok összetételére és hatáskörére vonatkozó szabályok megsértése miatt semmisek. A jelen ügyben az említett tanácsban eljáró ítélkező testület ugyanis három bíróból áll, miközben a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 79. cikke előírja, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló ügyeket első fokon egyesbírónak kell eldöntenie. Másodszor, az említett kérdésekre adandó válaszok semmi esetre sem hatalmazhatják fel a kérdést előterjesztő bíróságot arra, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) másik tanácsának a hatáskörébe tartozó ügyekben járjon el, anélkül hogy ne sértenék meg a tagállamoknak az igazságszolgáltatás megszervezésére vonatkozó kizárólagos hatáskörét, és ne lépnének túl az Uniónak biztosított hatáskörön, következésképpen az említett válaszok az alapeljárások megoldása szempontjából nem is bizonyulhatnak relevánsnak.
- 111 Az ilyen módon előadott információk azonban, amelyek érdemi aspektusokra vonatkoznak, semmiképpen sem érinthetik a feltett kérdések elfogadhatóságát.
- 112 Az említett kérdések ugyanis lényegében pontosan arra vonatkoznak, hogy az érintett tagállamban hatályos, a bírósági hatáskörök megosztására vonatkozó nemzeti szabályok ellenére a kérdést előterjesztő bírósághoz hasonló bíróság az e kérdésekben érintett uniós jogi rendelkezések értelmében köteles-e mellőzni az említett nemzeti szabályok alkalmazását, és az alapeljárásokat illetően adott esetben bírósági hatáskört vállalni. Márpedig egy olyan ítélet, amellyel a Bíróság megerősítené az ilyen kötelezettség fennállását, kötelezné a kérdést előterjesztő bíróságot és a Lengyel Köztársaság valamennyi más szervét, anélkül hogy az eljárások semmisségére vagy a bírósági hatáskörök megosztására vonatkozó belső rendelkezések, amelyekre a lengyel kormány hivatkozik, annak akadályát képezhetnék.
- 113 Ebből következik, hogy a lengyel kormány által az említett kérdések elfogadhatóságával kapcsolatban megfogalmazott kifogások nem elfogadhatók.

A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdés érdemi vizsgálatáról

- 114 Emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 77–81. pontjából kitűnik – az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetekben, amelyekben a felperesek a 2000/78 irányelv által előírt, az életkoron alapuló, a foglalkoztatás során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalmának a velük szemben történő megsértéseire hivatkoznak, mind a Chartának a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot biztosító 47. cikke, mind pedig az említett irányelv 9. cikkének az említett hatékony jogorvoslathoz való jogot megerősítő (1) bekezdése alkalmazandó.
- 115 E tekintetben és az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően, jóllehet az adott területre vonatkozó uniós szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata kijelölni a hatáskörrel rendelkező bíróságokat és meghatározni az uniós jogrendből származó egyéni jogok védelmének biztosítására irányuló jogorvoslatok eljárási szabályait, a tagállamok felelőssége, hogy minden esetben biztosítsák az említett jogokkal kapcsolatban a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói

- jogvédelemhez való jog tiszteletben tartását (lásd ebben az értelemben: 1998. október 22-i IN. CO. GE.'90 és társai ítélet, C-10/97–C-22/97, EU:C:1998:498, 14. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2008. április 15-i Impact ítélet, C-268/06, EU:C:2008:223, 44. és 45. pont; 2015. március 19-i E.ON Földgáz Trade ítélet, C-510/13, EU:C:2015:189, 49. és 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 116 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 52. cikkének (3) bekezdése pontosítja, hogy amennyiben a Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az EJEE-ben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokkal, amelyek az említett egyezményben szerepelnek.
- 117 Márpedig, amint az a Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatokból kitűnik – amelyeket az EUSZ 6. cikk (1) bekezdése harmadik albekezdésének és a Charta 52. cikke (7) bekezdésének megfelelően figyelembe kell venni a Charta értelmezéséhez –, e 47. cikk első és második bekezdése megfelel az EJEE 6. cikke (1) bekezdésének és 13. cikkének (2016. június 30-i Toma és Biroul Executorului Judecătorec Horațiu-Vasile Cruduleci ítélet, C-205/15, EU:C:2016:499, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 118 Így a Bíróságnak ügyelnie kell arra, hogy a Charta 47. cikke második bekezdésének az általa biztosított értelmezése olyan védelmi szintet biztosítson, amely nem sérti az EJEE 6. cikkében rögzített és az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett védelmi szintet (2019. július 29-i Gambino és Hyka ítélet, C-38/18, EU:C:2019:628, 39. pont).
- 119 Ami e 47. cikk második bekezdésének a tartalmát illeti, e rendelkezésnek magából a szövegből is kitűnik, hogy az általa biztosított hatékony jogorvoslathoz való alapvető jog magában foglalja többek között mindenki jogát arra, hogy ügyét független és pártatlan bíróság tisztességesen tárgyalja.
- 120 Ezen, a bíróságok függetlenségére vonatkozó követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a hatékony bírói jogvédelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, amely döntő jelentőségű a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 121 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a függetlenség említett követelménye két szempontot foglal magában. Az első – külső – szempont azt követeli meg, hogy az érintett fórum teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül hogy bárhonnán utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja (2019. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 72. pont).
- 122 A második – belső – szempont a pártatlanság fogalmával áll összefüggésben, és arra vonatkozik, hogy egyenlő távolságot kell tartani a jogvitában részt vevő felektől, illetve e feleknek a jogvita tárgyához fűződő mindenkori érdekeitől. E szempont megköveteli az objektivitást, valamint azt, hogy a jogvita megoldása során a jogszabály szigorú alkalmazásán kívül semmilyen más érdek ne érvényesüljön (2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 73. pont).

- 123 Ezek a függetlenségi és pártatlansági garanciák olyan szabályok meglétét igénylik – különösen, ami a fórum összetételét, a kinevezést, a megbízatás időtartamát, valamint az elfogultsági okokat, a kizárási okokat és a tagok elmozdítását illeti –, amelyek a jogalanyok számára biztosítják minden, az említett fórum külső tényezők általi befolyásolhatóságára, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességére vonatkozó jogos kétség kizárását (2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 74. pont).
- 124 Végezetül, a hatalmi ágak szétválasztása elvének megfelelően, amely a jogállamiság működését jellemzi, a bíróságok függetlenségét a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szemben kell biztosítani (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 35. pont).
- 125 E vonatkozásban fontos, hogy a bírák mentesek legyenek a függetlenségüket veszélyeztethető külső beavatkozástól vagy nyomástól. A jelen ítélet 123. pontjában említett szabályoknak különösen lehetővé kell tenniük nemcsak az utasításokban megnyilvánuló bármely közvetlen befolyás kizárását, hanem az olyan közvetettebb befolyás kizárását is, amely hatással lehet az érintett bírák határozataira (lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 112. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 126 A Charta 47. cikkének ezen értelmezését megerősíti az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJE 6. cikkének (1) bekezdésére vonatkozó ítélkezési gyakorlata, amely szerint ez utóbbi rendelkezés megköveteli, hogy a bíróságok mind a felektől, mind pedig a végrehajtótól és a jogalkotótól függetlenek legyenek (EJEB, 1999. május 18., Ninn-Hansen kontra Dánia, CE:ECHR:1999:0518DEC002897295, 19. o., valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 127 Ugyanezen Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében annak megállapításához, hogy valamely bíróság az említett 6. cikk (1) bekezdése értelmében „független”-e, figyelembe kell venni különösen tagjai kijelölésének módját és hivatali idejét, a külső nyomással szembeni védelem meglétét és azt a kérdést, hogy az érintett szerv a függetlenség látszatát kelti-e (EJEB, 2018. november 6., Ramos Nunes de Carvalho e Sá kontra Portugália, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 144. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), pontosítva ez utóbbi tekintetben, hogy maga a bizalom forog kockán, ugyanis egy demokratikus társadalomban minden bíróságnak bizalmat kell keltenie a jogalanyokban (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2011. június 21., Fruni kontra Szlovákia, CE:ECHR:2011:0621JUD000801407, 141. §).
- 128 Az Emberi Jogok Európai Bíróságának szintén az állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az ugyanezen 6. cikk (1) bekezdése szerinti „pártatlanság” feltételét különböző módon lehet értékelni, azaz egy szubjektív megközelítés szerint, figyelembe véve a bíró személyes meggyőződését és magatartását, azaz annak megvizsgálásával, hogy a bíró a konkrét esetben mutatott-e elfogultságot vagy személyes előítéletet, valamint egy objektív megközelítés alapján, amely annak meghatározására irányul, hogy a bíróság – különösen összetételére tekintettel – a pártatlanságára vonatkozó bármiféle jogos kétség kizárása érdekében megfelelő biztosítékokat nyújt-e. Az objektív megközelítés azon kérdés felvetését jelenti, hogy a bíró személyes magatartásától függetlenül bizonyos ellenőrizhető tények alapján megkérdőjelezhető-e a pártatlansága. E kérdéskörben még a látszat is jelentőséggel bírhat. Ismételten a bizalomról van szó, amelyet egy demokratikus társadalom bíráinak kell kelteniük a jogalanyokban, kezdve az eljárás feleivel (lásd különösen: EJEB, 2003. május 6., Kleyn és társai kontra Hollandia, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 191. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. november 6., Ramos Nunes de Carvalho e Sá kontra Portugália, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 145., 147., és 149. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 129 Amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága több alkalommal hangsúlyozta, a függetlenség és az objektív pártatlanság említett fogalmai szorosan összefüggnek, aminek következtében általában együttesen kell megvizsgálni azokat (lásd különösen: EJEB, 2003. május 6., Kleyn és társai kontra

Hollandia, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 192. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. november 6., Ramos Nunes de Carvalho e Sá kontra Portugália ítélet, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 150. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint annak megállapítása érdekében, hogy léteznek-e indokok annak kétségbe vonására, hogy a pártatlanságra és az objektív függetlenségre vonatkozó ezen követelmények valamely adott ügyben nem teljesülnek, a fél nézőpontját figyelembe veszik, de az nem játszik döntő szerepet. A meghatározó tényező annak a kérdése, hogy a szóban forgó félelmek tekinthetők-e objektíve igazoltnak (lásd különösen: EJEB, 2003. május 6., Kleyn és társai kontra Hollandia, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 193. és 194. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. november 6., Ramos Nunes de Carvalho e Sá kontra Portugália ítélet, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 147. és 152. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 130 Ebben a témában az Emberi Jogok Európai Bírósága több alkalommal is hangsúlyozta, hogy jóllehet a végrehajtó és a bírói hatalom szétválasztásának elve egyre nagyobb jelentőséggel bír az ítélkezési gyakorlatában, sem az EJEE 6. cikke, sem pedig annak más rendelkezése nem ír elő a tagállamok számára egy adott alkotmányos modellt, amely meghatározott módon szabályozza a különböző állami hatalmak közötti kapcsolatokat és kölcsönhatásokat, és nem is kötelezi ezeket az államokat arra, hogy az ilyen kölcsönhatás elfogadható korlátait illetően meghatározott elméleti alkotmányos fogalomnak feleljenek meg. A kérdés továbbra is az, hogy egy adott ügyben tiszteletben tartották-e az EJEE követelményeit (lásd különösen: EJEB, 2003. május 6., Kleyn és társai kontra Hollandia, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 193. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2006. november 9., Sacilor Lormines kontra Franciaország, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, 59. §; 2018. október 18., Thiam kontra Franciaország, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 62. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 131 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság által kifejtett kételyek lényegében arra a kérdésre összpontosulnak, hogy tekintettel a fegyelmi tanácshoz hasonló különös fórum létrehozására vonatkozó olyan nemzeti szabályokra, amelyek többek között az e fórumnak biztosított hatásköröket, annak összetételét, az abban eljáró bírák kinevezésének feltételeit és szabályait, valamint a fórum említett létrehozásának és a kinevezéseknek a háttérét érintik, az ilyen fórum és az azt alkotó tagok megfelelnek-e a függetlenség és pártatlanság azon követelményeinek, amelyeket valamely bíróságnak a Charta 47. cikke értelmében teljesítenie kell, ha olyan jogvitáról kell döntenie, amelyben a jogalany – mint a jelen esetben – az uniós jog vele szembeni megsértésére hivatkozik.
- 132 A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy – miután elvégezte az e célból megkövetelt vizsgálatokat – végső soron eldöntse a kérdést. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az EUMSZ 267. cikk keretében a Bíróság csak arra jogosult, hogy a Szerződések és az uniós intézmények által hozott aktusok értelmezéséről döntsön, arra viszont nem, hogy az uniós jog szabályait egy meghatározott ügyre alkalmazza. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság az e cikkel bevezetett igazságügyi együttműködés keretében – az iratokban fellelhető tényekből kiindulva – megadhatja azonban a nemzeti bíróságnak az uniós jog értelmezésének azokat az elemeit, amelyek valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során részére hasznosak lehetnek (2015. július 16-i CHEZ Razpredelenie Bulgaria ítélet, C-83/14, EU:C:2015:480, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 133 E tekintetben ami azokat a feltételeket illeti, amelyek mellett a fegyelmi tanács tagjait kinevezték, előjáróban pontosítani szükséges, hogy az a pusztán tény, hogy ezeket a tagokat a köztársasági elnök nevezte ki, nem hozhat létre e tagok és az elnök között függőségi viszonyt, és nem is kelthet kétségeket pártatlanságukra vonatkozóan, ha kinevezésüket követően az érdekeltek semmilyen nyomás alá nem kerülnek és feladataik ellátása során nem kapnak utasításokat (lásd ebben az értelemben: 2013. január 31-i D. és A. ítélet, C-175/11, EU:C:2013:45, 99. pont; EJEB, 1984. június 28., Campbell és Fell kontra Egyesült Királyság, CE:ECHR:1984:0628JUD000781977, 79. §; 2005. június 2., Zolotas kontra Görögország, CE:ECHR:2005:0602JUD003824002, 24. és 25. §; 2006. november 9., Sacilor Lormines

kontra Franciaország, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, 67. §; 2018. október 18., Thiam kontra Franciaország, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 80. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 134 Mindazonáltal meg kell győződni afelől, hogy a kinevezésről szóló határozatok elfogadására vonatkozó érdemi feltételek és eljárási szabályok olyanok legyenek, hogy az érdekelt kinevezését követően az egyénekben ne merüljön fel jogos kétség az érintett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően (lásd analógia útján: 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 111. pont).
- 135 Ennek érdekében különösen az szükséges, hogy az említett feltételeket és szabályokat úgy alakítsák ki, hogy azok megfeleljenek a jelen ítélet 125. pontjában felidézett követelményeknek.
- 136 A jelen esetben rá kell mutatni arra, hogy a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 30. cikke meghatározza az összes feltételt, amelyet valamely személynek teljesítenie kell ahhoz, hogy e bíróság tagjává lehessen kinevezni. Egyébiránt az alkotmány 179. cikke és a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 29. cikke értelmében a fegyelmi tanács bírait – az említett bíróság más tanácsaiban eljáró bírákhoz hasonlóan – a köztársasági elnök a KRS javaslata alapján nevezi ki, amely az alkotmány 186. cikke alapján a bíróságok és bírák függetlensége védelmének feladatával megbízott szerv.
- 137 Márpedig a bírák kinevezésének folyamatában az ilyen szerv beavatkozása főszabály szerint bizonyosan hozzájárulhat ezen folyamat objektív tételéhez (lásd analógia útján: 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 115. pont; lásd még ebben az értelemben: EJEB, 2018. október 18., Thiam kontra Franciaország, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 81 és 82. §). Különösen az a tény, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) valamely bírása kinevezésének a köztársasági elnök számára biztosított lehetőségét a KRS ilyen tartalmú javaslatának a fennállásától teszik függővé, objektíven behatárolhatja a köztársasági elnök ily módon biztosított hatáskörének gyakorlása során az őt megillető mérlegelési mozgásteret.
- 138 Nevezetesen, ez csak azzal a feltétellel történhet meg, ha az említett szerv maga kellően független a jogalkotó és végrehajtó hatalomtól, továbbá azon hatóságtól, amely részére a kinevezésre irányuló ilyen javaslatot elő kell terjesztenie (lásd analógia útján: 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 116. pont).
- 139 Az alkotmány 186. cikke alapján a bíróságok és bírák függetlensége védelmének feladatával megbízott szerv minőségében eljáró KRS-nek a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szemben – a nemzeti jogszabályok által a KRS részére ily módon biztosított feladatok ellátása során – fennálló függetlenségének mértéke ugyanis relevanciával bírhat, ha azt kell értékelni, hogy az általa kiválasztott bírák teljesíthetik-e a függetlenségnek és a pártatlanságnak a Charta 47. cikkéből eredő követelményét.
- 140 A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a KRS biztosítja-e a jogalkotó és végrehajtó hatalommal szembeni függetlenség kellő garanciáit, figyelembe véve az összes releváns ténybeli és jogi körülményt, amelyek egyszerre vonatkoznak azokra a feltételekre, amelyek mellett az említett szerv tagjait kijelölték, és arra, ahogyan e szerv a szerepét konkrétan betölti.
- 141 A kérdést előterjesztő bíróság egy sor olyan tényezőt említ, amelyek szerinte kétséggé tehetik a KRS függetlenségét.
- 142 E tekintetben jóllehet előfordulhat, hogy az említett bíróság által ily módon kiemelt egyik vagy másik tényező önmagában nem kifogásolható, és ez esetben azok a tagállamok hatáskörébe, valamint az általuk tett választások körébe tartoznak, kombinációjuk – azon körülmények mellett, amelyek között

ezeket a választásokat tették – a bírák kinevezési eljárásában részt vevő szerv függetlenségének a megkérdőjelezéséhez vezethet, még akkor is, ha az ilyen következtetés az említett tényezők külön-külön történő figyelembevétele esetén nem érvényesülne.

- 143 Ezzel a fenntartással és az ilyen együttes értékelés érdekében a kérdést előterjesztő bíróság által említett tényezők közül a következő körülmények mutatkozhatnak relevánsnak: először is az a körülmény, hogy az új összetételű KRS-t úgy hozták létre, hogy az e fórumot eddig alkotó tagok folyamatban lévő négyéves hivatali idejét lerövidítették, másodsor az a körülmény, hogy miközben a KRS-nek a bírák közül megválasztott tizenöt tagját korábban maguk a bírák választották, azokat immár a jogalkotó hatalom egy ága választja azon jelöltek közül, akiket többek között kétezer polgár vagy huszonöt bíró csoportja javasolhat, és az ilyen reform olyan kinevezésekhez vezet, amelyek alapján a KRS-nek a közvetlenül a politikai hatalomból vagy az utóbbi által választottakból származó tagjai számát – az e szervet alkotó huszonöt tagból – huszonháromra növelte, harmadszor pedig az a körülmény, hogy esetleges szabálytalanságok jellemezhetnék az új összetételű KRS egyes tagjainak a kinevezési folyamatát, amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik, és ezt a körülményt adott esetben ez utóbbinak kell ellenőriznie.
- 144 Az említett együttes értékeléshez a kérdést előterjesztő bíróság azt is megalapozottan figyelembe veheti, ahogyan az említett szerv a bíróságok és bírák függetlenségének védelmével kapcsolatos alkotmányos feladatát betölti, és ahogyan számos hatáskörét gyakorolja, különösen, hogy oly módon jár-e el, amely megkérdőjelezheti a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szembeni függetlenségét.
- 145 Egyébiránt és tekintettel arra, hogy – amint az a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik – a köztársasági elnöknek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái kinevezésére vonatkozó határozatai ellen nem indítható bírósági felülvizsgálat, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az, ahogyan a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének 1. és 1a. pontjában a KRS határozata ellen – ideértve az e bíróságon betöltendő bírói álláshelyre való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztésével kapcsolatos határozatait is – indítható kereset hatálya meghatározásra került, lehetővé teszi-e az ilyen határozatokkal szembeni hatékony bírósági felülvizsgálat biztosítását, amely legalábbis a hatáskör túllépése, a hatáskörrel való visszaélés, a téves jogalkalmazás vagy a nyilvánvaló értékelési hiba hiányának ellenőrzésére vonatkozik (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2018. október 18., Thiam kontra Franciaország, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 25. és 81. §).
- 146 Függetlenül ettől a vizsgálattól, amely egyrészt azokra a feltételekre vonatkozik, amelyek mellett a fegyelmi tanács új bírait így kinevezték, másrészt amely a KRS által e tekintetben játszott szerephez kapcsolódik, a kérdést előterjesztő bíróság – annak vizsgálata érdekében, hogy ez a bírói fórum és az azt alkotó tagok eleget tesznek-e a függetlenség és a pártatlanság Charta 47. cikkéből eredő követelményének – az említett fórumot közvetlenebbül jellemző különböző más tényezőket is figyelembe vehet.
- 147 Ez vonatkozik először is a kérdést előterjesztő bíróság által hangsúlyozott azon körülményre, amely szerint az ilyen fórumnak sajátosan a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 27. cikkének 1 §-a értelmében kizárólagos hatáskört biztosítottak a munkaügyi és társadalombiztosítási, valamint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak nyugállományba helyezésével kapcsolatos ügyek elbírálására, amely addig a rendes bíróságok hatáskörébe tartozott.
- 148 Jóllehet az említett körülmény – mint ilyen – nem meghatározó, emlékeztetni kell különösen a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak nyugállományba helyezésével kapcsolatos, az alapügyek tárgyát képezőhöz hasonló jogvitákat illetően arra, hogy a fegyelmi tanácshoz való áthelyezésük a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény rendelkezéseinek erőteljesen vitatott elfogadásával párhuzamosan történt, amely törvény előírta a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái nyugdíjkorhatárának csökkentését, valamint ezen intézkedésnek az e bíróság hivatalban lévő bíráira való alkalmazását, továbbá a

köztársasági elnöknek diszkrecionális jogkörét biztosított arra vonatkozóan, hogy engedélyezze az említett bíróság bírái aktív szolgálati jogviszonyban ellátandó feladatainak az újonnan meghatározott nyugdíjkorhatáron túli ellátását.

- 149 Márpedig e tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) (C-619/18, EU:C:2019:531) ítéletében a Bíróság megállapította, hogy az említett intézkedések elfogadása miatt a Lengyel Köztársaság megsértette a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak elmozdíthatatlanságát és függetlenségét, és nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerinti kötelezettségeit.
- 150 Másodszor, ilyen összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság által egyaránt kiemelt azon körülményt is hangsúlyozni kell, miszerint a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 131. cikke értelmében a fegyelmi tanács tagjai kizárólag újonnan kinevezett bírák lehetnek, kizárva következésképpen azokat a bírákat, akik a Sąd Najwyżsyzyn (legfelsőbb bíróság) már hivatalban voltak.
- 151 Harmadszor rá kell mutatni arra, hogy bár a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tanácsaként hozták létre, úgy tűnik, hogy a fegyelmi tanács – a legfelsőbb bíróságot alkotó többi tanácstól eltérően, és amint az többek között a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 20. cikkéből kitűnik – az említett bíróságon belül különösen nagymértékű autonómiával rendelkezik.
- 152 Jóllehet a jelen ítélet 147–151. pontjában kiemelt különböző körülmények közül kétségtől egyike sem vezethet önmagában és elkülönülten figyelembe véve a fegyelmi tanácshoz hasonló fórum függetlenségének kétségbe vonásához, azok kombinációja esetében más érvényesülhet, annál is inkább, ha a KRS-t érintő fent említett vizsgálatnak a KRS jogalkotó és végrehajtó hatalommal szembeni függetlenségének hiányát kellene feltárnia.
- 153 Ezért a kérdést előterjesztő bíróságnak – figyelembe véve egyúttal adott esetben azokat a sajátos indokokat vagy célokat, amelyekre előtte hivatkoznak, hogy egyes érintett intézkedések igazolására kísérletet tegyenek – értékelnie kell, hogy a jelen ítélet 143–151. pontjában említett tényezőknek, valamint bármely más releváns, megfelelően bizonyított és a tudomására jutott körülményeknek a kombinációja jogos kétségeket ébreszthet-e a jogalanyokban a fegyelmi tanács külső tényezők, különösen a jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett hatásai általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően, következésképpen pedig ez a kombináció az említett fórum függetlensége vagy pártatlansága látszatának a hiányához vezethet-e, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban kell keltenie.
- 154 Ha az említett bíróság arra a következtetésre jut, hogy ez az eset áll fenn, ebből az következik, hogy az ilyen fórum nem felel meg a Charta 47. cikkéből, valamint a 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdéséből eredő követelményeknek, mivel a Charta 47. cikke értelmében nem minősül független és pártatlan bíróságnak.
- 155 Ebben az esetben a kérdést előterjesztő bíróság azt is meg kívánja tudni, hogy az uniós jog elsőbbségének elve arra kötelezi-e, hogy mellőzze azoknak a nemzeti rendelkezéseknek az alkalmazását, amelyek az alapeljárások elbírálására vonatkozó bírói hatáskört az említett fórumnak tartják fenn.
- 156 E kérdés megválaszolásához emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jogot az a sajátosság jellemzi, hogy a Szerződések által alkotott önálló jogforrásból származik, hogy a tagállamok jogához viszonyítva elsőbbséggel bír, valamint hogy az állampolgáraikra és magukra a tagállamokra is alkalmazandó rendelkezések sora közvetlen hatállyal rendelkezik. Az uniós jog ezen alapvető jellegzetességei egymással kölcsönösen összefüggő, magát az Uniót és a tagállamait viszonyosan, valamint a

tagállamokat egymással összekötő elvek, szabályok és jogviszonyok strukturált hálózatát hozták létre (2019. április 30-i 1/17 [EU–Kanada átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodás] vélemény, EU:C:2019:341, 109. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 157 Az uniós jog elsőbbségének elve szentesíti az uniós jog elsődlegességét a tagállamok jogával szemben (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 158 Ez az elv tehát arra kötelezi a tagállamok valamennyi szervét, hogy biztosítsák a különböző uniós jogi normák teljes érvényesülését, mivel a tagállamok joga nem befolyásolhatja a különböző normáknak az említett államok területére nézve elismert hatását (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 159 E tekintetben többek között emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti jog megfelelő értelmezésének elve, amely szerint a nemzeti bíróság köteles a belső jogot a lehető legteljesebb mértékben az uniós jog követelményeinek megfelelően értelmezni, a Szerződések rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 160 Az elsőbbség elvének értelmében továbbá, amennyiben a nemzeti jogszabályoknak az uniós jog követelményeivel összhangban álló értelmezése nem lehetséges, az uniós jogi rendelkezéseket hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott nemzeti bíróság köteles biztosítani e normák teljes érvényesülését, szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – mellőzve a nemzeti jogszabályok uniós joggal ellentétes rendelkezéseinek alkalmazását, utólagosan is, anélkül hogy előzetesen kérelmeznie vagy várnia kellene azok jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő megsemmisítésére (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 161 E tekintetben minden nemzeti bíróságnak, mint tagállami szervnek – hatásköre keretében – különösen az a kötelessége, hogy mellőzze a nemzeti jog mindazon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek ellentétesek az uniós jognak az előtte folyamatban lévő jogvitában közvetlen hatállyal bíró rendelkezésével (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 162 A Charta 47. cikkét illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az említett rendelkezés önmagában elegendő, és azt nem kell uniós vagy nemzeti jogi rendelkezésekkel pontosítani ahhoz, hogy önmagában hivatkozható jogot biztosítson a magánszemélyek számára (2018. április 17-i Egenberger ítélet, C-414/16, EU:C:2018:257, 78. pont; 2019. július 29-i Torubarov ítélet, C-556/17, EU:C:2019:626, 56. pont).
- 163 Ugyanez vonatkozik a 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdésére, amennyiben – amint az a jelen ítélet 80. pontjában felidézésre került – annak előírásával, hogy a tagállamok biztosítják, hogy minden olyan személy érvényesíthesse jogait, aki úgy érzi, hogy az ezen irányelv által érintett, az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt sérelem érte, az említett rendelkezés kifejezetten megerősíti az érintett területen a hatékony jogorvoslathoz való jogot. A 2000/78 irányelv végrehajtásával ugyanis a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani a Charta 47. cikkét, és az említett irányelv 9. cikkének (1) bekezdésében előírt jogorvoslat jellemzőit ezért az említett 47. cikkel összhangban kell meghatározni (lásd analógia útján: 2019. július 29-i Torubarov ítélet, C-556/17, EU:C:2019:626, 55. és 56. pont).

- 164 Következésképpen, a jelen ítélet 160. pontjában említett esetben a nemzeti bíróság köteles a hatásköreinek keretén belül biztosítani a jogalanyok számára a Charta 47. cikkéből és a 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdéséből eredő jogvédelmet és garantálni e cikkek teljes érvényesülését szükség esetén mellőzve minden ellentétes nemzeti rendelkezés alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2018. április 17-i Egenberger ítélet, C-414/16, EU:C:2018:257, 79. pont).
- 165 Márpedig az olyan nemzeti rendelkezés, amely valamely jogvita elbírálására – amelyben valamely jogalany a jelen ügghöz hasonlóan az uniós jog szabályaiból eredő jogok megsértésére hivatkozik – kizárólagos hatáskört biztosít egy meghatározott fórumnak, amely nem teljesíti a függetlenségnek és a pártatlanságnak a Charta 47. cikkéből eredő követelményeit, az érintettet megfosztja az e cikk, valamint a 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett minden hatékony jogorvoslattól, és sérti a Charta 47. cikkben előírt hatékony jogorvoslathoz való jog lényeges tartalmát (lásd analógia útján: 2019. július 29-i Torubarov ítélet, C-556/17, EU:C:2019:626, 72. pont).
- 166 Ebből következik, hogy ha valamely nemzeti rendelkezés az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló jogvita elbírálására vonatkozó hatáskört olyan fórumnak tart fenn, amely nem felel meg a függetlenség vagy a pártatlanság uniós jog, különösen pedig a Charta 47. cikke értelmében vett követelményeinek, az ilyen jogvitában eljáró másik fórum köteles – az említett 47. cikk értelmében vett hatékony bírói jogvédelemhez való jog biztosítása érdekében és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében előírt lojális együttműködés elvének megfelelően – mellőzni e nemzeti rendelkezés alkalmazását oly módon, hogy e jogvitát – amennyiben az említett rendelkezés nem képezi akadályát annak – az ugyanezen követelményeket teljesítő és az érintett területen hatáskörrel rendelkező bíróság dönthesse el, azaz főszabály szerint az a bíróság, amely a hatályos jogszabályoknak megfelelően hatáskörrel rendelkezett, mielőtt jogszabályi módosításra került sor, amely ezt a hatáskört az említett követelményeket nem teljesítő fórumnak biztosította (lásd analógia útján: 2003. május 22-i Connect Austria ítélet, C-462/99, EU:C:2003:297, 42. pont; 2005. június 2-i Koppensteiner ítélet, C-15/04, EU:C:2005:345, 32–39. pont).
- 167 Egyébiránt az EUSZ 2. és az EUSZ 19. cikket illetően, amely rendelkezésekre szintén vonatkoznak a kérdést előterjesztő bíróság által a Bírósághoz intézett kérdések, emlékeztetni kell arra, hogy az EUSZ 2. cikkben kimondott jogállamiság értéket pontosabban megfogalmazó EUSZ 19. cikk értelmében a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladata biztosítani az uniós jog teljes körű alkalmazását valamennyi tagállamban, valamint annak bírói védelmét, ami a jogalanyokat e jog alapján megilleti (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 168 Márpedig a jogalanyok uniós jogból eredő jogai hatékony bírói jogvédelmének elve, amelyre az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése utal, uniós jogi alapelv, amely jelenleg a Charta 47. cikkében szerepel, így e rendelkezések közül az első minden tagállam számára előírja, hogy meg kell teremtenie azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken különösen a Charta 47. cikkének értelmében vett hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükségesek (lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 49. és 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 169 E körülmények között az EUSZ 2. cikknek, valamint az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének a külön vizsgálata – amely csak megerősítheti a jelen ítélet 153. és 154. pontjában már kifejtett következtetést – nem szükséges a kérdést előterjesztő bíróság kérdéseinek megválaszolásához és az előtte folyamatban lévő jogvita megoldásához.
- 170 Végezetül, a jelen ügyben az sem szükséges, hogy a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság által kérdéseiben egyaránt említett EUMSZ 267. cikket értelmezze. Ez a bíróság ugyanis előzetes döntéshozatalra utaló határozatában semmilyen magyarázattal nem szolgált azon okokkal kapcsolatban, amelyek miatt e cikk értelmezése az alapeljárásokban eldöntendő kérdések megválaszolása szempontjából relevánsnak bizonyulhat. Továbbá a Charta 47. cikkének, valamint az

EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezése, amelyre a jelen ítélet 114–154. pontjában sor került, mindenképpen elegendő ahhoz, hogy az e bíróság által az említett jogvitákban meghozandó döntések meghozatalához kellő felvilágosítást tartalmazó választ adjon számára.

171 A fenti megfontolások összességére tekintettel a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben feltett második és harmadik kérdésre a következőképpen kell válaszolni:

- A Charta 47. cikkét, valamint a 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, hogy az uniós jog alkalmazására vonatkozó jogviták olyan fórum kizárólagos hatáskörébe tartozhatnak, amely nem minősül a Charta 47. cikke értelmében vett független és pártatlan bíróságnak. Ennek az esete áll fenn, ha az érintett fórum létrehozását megalapozó objektív feltételek, e fórum jellemzői, valamint a tagjai kinevezésének módja jogos kétségeket ébreszthetnek a jogalanyokban ezen fórum külső tényezők, különösen a jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett hatásai általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően, következésképpen azok az említett fórum függetlensége vagy pártatlansága látszatának a hiányához vezethetnek, ami sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban kell keltenie. A kérdést előterjesztő bíróság feladata a valamennyi rendelkezésére álló releváns tényező figyelembevételével annak meghatározása, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsához hasonló fórumot illetően ennek az esete áll-e fenn.
- Ilyen esetben az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata az olyan nemzeti jogi rendelkezés alkalmazásának mellőzése, amely az alapjogviták elbírálására vonatkozó hatáskört az említett fórumnak tartja fenn, mégpedig annak érdekében, hogy az említett jogvitákat olyan bíróság vizsgálhassa meg, amely teljesíti a függetlenség és pártatlanság fent említett követelményeit, és amely az érintett területen hatáskörrel rendelkezik, ha az említett rendelkezés annak nem képezne akadályt.

A költségekről

172 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) működő Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (munkaügyi és társadalombiztosítási tanács) által a C-585/18. sz. ügyben feltett kérdésekre, valamint az ugyanezen bíróság által a C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben feltett első kérdésre nem szükséges válaszolni.
- 2) A C-624/18. és C-625/18. sz. ügyben az említett bíróság által feltett második és harmadik kérdésre a következőképpen kell válaszolni:

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét, valamint a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, hogy az uniós jog alkalmazására vonatkozó jogviták olyan fórum kizárólagos hatáskörébe tartozhatnak, amely nem minősül a Charta 47. cikke értelmében vett független és pártatlan bíróságnak. Ennek az esete áll fenn, ha az érintett fórum létrehozását megalapozó objektív feltételek, e fórum jellemzői, valamint a tagjai

kinevezésének módja jogos kétségeket ébreszthetnek a jogalanyokban ezen fórum külső tényezők, különösen a jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett hatásai általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően, következésképpen azok az említett fórum függetlensége vagy pártatlansága látszatának a hiányához vezethetnek, ami sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban kell keltenie. A kérdést előterjesztő bíróság feladata a valamennyi rendelkezésére álló releváns tényező figyelembevételével annak meghatározása, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) fegyelmi tanácsához hasonló fórumot illetően ennek az esete áll-e fenn.

Ilyen esetben az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata az olyan nemzeti jogi rendelkezés alkalmazásának mellőzése, amely az alapjogviták elbírálására vonatkozó hatáskört az említett fórumnak tartja fenn, mégpedig annak érdekében, hogy az említett jogvitákat olyan bíróság vizsgálhassa meg, amely teljesíti a függetlenség és pártatlanság fent említett követelményeit, és amely az érintett területen hatáskörrel rendelkezne, ha az említett rendelkezés annak nem képezné akadályát.

Aláírások